GENERALINIO ADVOKATO
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA išvada,
pateikta 2019 m. rugsėjo 18 d.[1]

Byla C-678/18

Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden

(*Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Priimtinumas – SESV 267 straipsnis – Ginčo sąvoka – Ginant įstatymo interesą pateiktas kasacinis skundas – Galimybės pakeisti situaciją, dėl kurios nuspręsta skundžiamame sprendime, nebuvimas – Dizainas – Laikinosios priemonės, įskaitant apsaugos priemones – Nacionalinių pirmosios instancijos teismų jurisdikcija per apsaugos priemonių taikymo procedūras – Išimtinė Bendrijos dizainų teismų jurisdikcija“

1. Reglamente (EB) Nr. 6/2002[2] nustatyta, kad valstybės narės savo teritorijoje turi paskirti vieną ar daugiau „Bendrijos dizain[o] teismų“, turinčių išimtinę jurisdikciją nagrinėti tam tikrus ieškinius dėl Bendrijos dizaino pažeidimų ir pripažinimo negaliojančiu (81 straipsnis).

2. Įgyvendindami šį įgaliojimą Nyderlandai išimtinę jurisdikciją suteikė *rechtbank Den Haag* (Hagos pirmosios instancijos teismas, Nyderlandai) ir vieną iš jo teisėjų taip pat įgaliojo taikyti laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones.

3. Vis dėlto *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) abejoja, ar pastaroji nuostata (t. y. nuostata, kad specializuoto Bendrijos dizaino teismo, kurio būstinė yra Hagoje, teisėjas vienintelis turi jurisdikciją bylose dėl Reglamento Nr. 6/2002 81 straipsnio taikyti laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones) atitinka kitas šio reglamento nuostatas.

4. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas dėl to abejoja atsižvelgdamas į Nyderlanduose kilusias diskusijas: šioje šalyje įvairūs pirmosios instancijos ir apeliaciniai teismai, kurie neturi Bendrijos dizaino teismų statuso, nurodė turintys jurisdikciją nagrinėti prašymus taikyti laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, bylose, kuriose pareikšti ieškiniai dėl šio dizaino pažeidimo ar pripažinimo negaliojančiu.

I. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė. Reglamentas Nr. 6/2002

5. Šio reglamento IX antraštinėje dalyje reglamentuojama „teisinių veiksmų su Bendrijos dizainais jurisdikcija ir procedūra“.

1 Originalo kalba: ispanų.

2 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamentas dėl Bendrijos dizaino (OL L 3, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 27 t., p. 142).

6. Šios antraštinės dalies 2 skirsnyje, kurį sudaro 80–92 straipsniai, reglamentuojami „ginčai dėl Bendrijos dizainų pažeidimo ir galiojimo“.

7. 80 straipsnyje „Bendrijos dizainų teismai“ nustatyta:

„1. Valstybės narės savo teritorijoje paskiria kaip galima mažiau pirmosios ir antrosios instancijų nacionalinių teismų bei tribunolų (Bendrijos dizainų teismų), atliekančių šiuo reglamentu jiems numatytas funkcijas.

<…>“

8. Reglamento 81 straipsnyje „Teisių pažeidimo ir galiojimo [Ieškinių dėl Bendrijos dizaino pažeidimo ir pripažinimo negaliojančiu] teismingumas“ įtvirtinta:

„Bendrijos dizainų teismams yra išimtinai teisming[i]:

a) ieškiniai dėl teisių pažeidimo ir, jeigu tai leidžia nacionaliniai įstatymai, ieškiniai dėl teisių į Bendrijos dizainą pažeidimo grėsmės;

b) ieškiniai dėl Bendrijos dizaino pažeidimo nebuvimo paskelbimo, jeigu pateikti tokius ieškinius leidžia nacionaliniai įstatymai;

c) ieškiniai dėl neregistruotojo Bendrijos dizaino paskelbimo negaliojančiu;

d) priešpriešiniai reikalavimai paskelbti Bendrijos dizainą negaliojančiu, kylantys iš a punkte minėtų ieškinių.“

9. Reglamento 90 straipsnyje „Laikinosios priemonės, įskaitant ir apsaugos priemones“ numatyta:

„1. Valstybių narių teismams, įskaitant ir Bendrijos dizainų teismus, galima paduoti prašymą pritaikyti Bendrijos dizainui tokias laikinas priemones, įskaitant ir apsaugos priemones, kokias tos valstybės įstatymai leidžia taikyti nacionalinio dizaino teisėms, net jeigu šiuo reglamentu nustatyta, kad šis klausimas yra teismingas kitos valstybės narės Bendrijos dizainų teismui.

2. Nagrinėjant bylas dėl laikinųjų priemonių, įskaitant ir apsaugos priemones, atsakovo ne priešpriešinio reikalavimo dėl Bendrijos dizaino negaliojimo būdu paduoti prašymai yra priimami. Tačiau *mutatis mutandis* taikoma 85 straipsnio 2 dalis.

3. Bendrijos dizainų teismas, kurio teismingumas pagrįstas 82 straipsnio 1, 2, 3 arba 4 dalių nuostatomis, turi jurisdikciją pritaikyti laikinas priemones, įskaitant ir apsaugos priemones, kurios, laikantis bet kurių Konvencijos dėl jurisdikcijos ir galiojimo III antraštinėje dalyje nurodytų pripažinimui ir vykdymui keliamų būtinųjų procedūros reikalavimų, yra taikomos bet kurios valstybės narės teritorijoje. Joks kitas teismas tokio teismingumo neturi.“

10. Reglamento IX antraštinės dalies 3 skirsnyje (93 ir 94 straipsniuose) reglamentuojami „kiti ginčai dėl Bendrijos dizainų“.

11. Jo 93 straipsnyje „Papildomos Bendrijos dizainų teismais nesančių nacionalinių teismų teismingumo nuostatos“

„1. Valstybėje narėje, kurios teismai turi teismingumą 79 straipsnio 1 arba 4 dalyse nurodytomis sąlygomis, tiems teismams yra teismingi kiti nei 81 straipsnyje nurodyti Bendrijos dizainų ieškiniai, kuriuos spręsti jie būtų teismingi pagal *ratione loci* ir *ratione materiae*, jeigu tai būtų ieškiniai dėl toje valstybėje registruotų nacionalinių dizainų.

<…>“

B. Nacionalinė teisė

1. Wet op de rechterlijke organisatie (Teismų įstatymas)

12. Šio įstatymo 78 straipsnyje numatyta:

„*1. Hoge Raad* (Aukščiausiasis Teismas) nagrinėja kasacinius skundus, kuriuos dėl pirmosios ir apeliacinės instancijų teismų teisinių veiksmų, nutarčių, sprendimų ir potvarkių padavė bylos šalis arba, „gindamas įstatymo interesą“, – *Hoge Raad* (Aukščiausiasis Teismas) *Procureur-Generaal* (toliau – generalinis prokuroras).

<…>

7. Kasacinis skundas „ginant įstatymo interesą“ yra nepriimtinas, jei šalys gali pasinaudoti apskundimo įprasta tvarka teise; dėl jo negali pablogėti šalių teisinė padėtis.“

13. Įstatymo 111 straipsnio 2 dalies įžanginėje dalyje ir c punkte generaliniam prokurorui suteikiamas įgaliojimas pateikti kasacinį skundą ginant įstatymo interesą.

2. 2004 m. lapkričio 4 d. Įstatymas dėl Europos Sąjungos Tarybos reglamento dėl Bendrijos dizaino įgyvendinimo ir teismo, turinčio jurisdikciją nagrinėti Bendrijos dizaino bylas, paskyrimo (Įstatymas dėl Reglamento (EB) dėl Bendrijos dizaino įgyvendinimo)[3]

14. Šio įstatymo 3 straipsnyje nustatyta:

„Išimtinę jurisdikciją kaip pirmoji instancija nagrinėti visus ieškinius, nurodytus reglamento 81 straipsnyje, turi *Rechtbank Den Haag* (Hagos pirmosios instancijos teismas), o per apsaugos priemonių taikymo procedūras – laikinąsias priemones taikantis šio *Rechtbank* teisėjas.“

II. Bylos faktinės aplinkybės ir prejudicinis klausimas

15. *Spin Master* yra žaislus ir žaidimus gaminanti Kanados įmonė. Ji prekiauja prekių ženklo „Bunchems“ spalvotais žaidimų kamuoliukais, kurie „sukimba“ vienas su kitu ir taip sudaro įvairiausias formas ir figūras. 2015 m. sausio 16 d. *Spin Master* savo vardu šį žaidimą įregistravo kaip Bendrijos dizainą Nr. 002614669 0002.

16. Bendrovė *High5* prekiauja prekių ženklo „Linkeez“ spalvotais žaidimų kamuoliukais, kurie „sukimba“ vienas su kitu ir taip sudaro įvairiausias formas ir figūras.

17. *Spin Master* pareikalavo, kad laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, taikantis *Rechtbank Amsterdam* (Amsterdamo pirmosios instancijos teismas, Nyderlandai) teisėjas vykdytų šių priemonių taikymo procedūrą, nes pažeistas registruotas Bendrijos dizainas. Konkrečiai ji paprašė, kad būtų uždrausta Nyderlandų teritorijoje prekiauti *High5* prekėmis.

3 (Nederlandse) Wet van 4 november 2004 tot uitvoering van de verordening van de Raad van de Europese Unie betreffende Gemeenschapsmodellen houdende aanwijzing van de rechtbank voor het Gemeenschapsmodel (Uitvoeringswet EG-verordening betreffende Gemeenschapsmodellen) (Stb. 2004/573). Toliau – 2004 m. lapkričio 4 d. įstatymas.

18. Per šią procedūrą *High5* nuo pat pradžių teigė, kad išimtinę jurisdikciją nagrinėti bylą turi tik *Rechtbank Den Haag* (Hagos pirmosios instancijos teismas), taigi Amsterdamo teismas neturi jurisdikcijos.

19. 2017 m. sausio 12 d. laikinąsias priemones taikantis *Rechtbank Amsterdam* (Amsterdamo pirmosios instancijos teismas) teisėjas atmetė prieštaravimą dėl jurisdikcijos nebuvimo, remdamasis Reglamento Nr. 6/2002 90 straipsnio 1 dalimi, ir pritaikė kelias laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones[4]. Toje pačioje nutartyje jis nurodė, kad, kaip nustatyta Civilinio proceso kodekso 1019i straipsnyje, terminas ieškiniui dėl esmės pareikšti yra šeši mėnesiai nuo šios nutarties priėmimo dienos.

20. Generalinis prokuroras, pažymėjęs, kad skiriasi Nyderlandų teismų praktika, susijusi su laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, taikančių *Rechtbank* (pirmosios instancijos teismai) – jie neapima *Rechtbank Den Haag* (Hagos pirmosios instancijos teismas) – teisėjų jurisdikcija taikyti šias priemones tokiose bylose, pateikė kasacinį skundą dėl Amsterdamo teismo laikinąsias priemones taikančio teisėjo nutarties, „gindamas įstatymo interesą“.

21. Kaip kasacinio skundo pagrindą jis nurodė:

– pagal Nyderlandų teisę per procesus, susijusius su Bendrijos dizaino pažeidimu, jurisdikciją taikyti laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, turi tik *Rechtbank Den Haag* (Hagos pirmosios instancijos teismas) teisėjas,

– Reglamento Nr. 6/2002 90 straipsnio 2 dalis netaikytina ginčams, numatytiems jo 81 straipsnyje, kaip matyti iš minėto reglamento parengiamųjų dokumentų ir „struktūros“.

22. Šiomis aplinkybėmis *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) teikia Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Reglamento dėl Bendrijos dizaino 90 straipsnio 1 dalis aiškintina taip, kad pagal ją jurisdikcija skirti laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, imperatyviai suteikta visiems joje nurodytiems valstybės narės teismams, ar vis dėlto valstybėms narėms suteikiama teisė – visai ar iš dalies – išimtinę jurisdikciją dėl tokių priemonių skyrimo suteikti tik teismams, kurie pagal Reglamento dėl Bendrijos dizaino 80 straipsnio 1 dalį paskirti kaip (pirmosios ir antrosios instancijų) Bendrijos dizaino teismai?“

III. Procesas Teisingumo Teisme

23. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas gavo 2018 m. lapkričio 5 d.

24. Rašytines pastabas pateikė generalinis prokuroras, Nyderlandų vyriausybė ir Komisija. Nuspręsta, kad teismo posėdžio rengti nereikia.

4 Be kita ko, įspėjęs dėl periodinių baudų, jis uždraudė *High5* parduoti žaidimų kamuoliukus ir jų priedus ir nurodė bendrovei paprašyti profesionalių pirkėjų grąžinti kamuoliukus, kompensavus jiems jų kainą ir transporto išlaidas. Be to, *High5* turėjo perduoti *Spin Master* savo tiekėjų ir pirkėjų sąrašą, kuriame būtų nurodytos tiekiamos prekės.

IV. Vertinimas

25. Prejudiciniu klausimu siekiama tik išsiaiškinti, ar išimtinė Bendrijos dizaino teismų (specializuotų) jurisdikcija nagrinėti tam tikrus ieškinius dėl Bendrijos dizaino pažeidimo ir pripažinimo negaliojančiu, numatytus Reglamento Nr. 6/2002 80 ir 81 straipsniuose, apima apsaugos arba laikinąsias priemones, reglamentuojamas to paties reglamento 90 straipsnyje.

26. Abejonių kyla atsižvelgiant į tai, kad tokiai išimtinei jurisdikcijai prieštarauja aplinkybė, jog minėtame 90 straipsnyje, regis, suteikiama galimybė prašyti kitų valstybių narių teismų (t. y. ne tik specializuotų) taikyti laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, Bendrijos dizainui.

27. Prieš ieškant sprendimo, kaip išsklaidyti šias abejones, reikia išsiaiškinti, ar ši byla atitinka SESV 267 straipsnio reikalavimus, o taip galima spręsti iš teismo *a quo* nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą.

A. Dėl prejudicinio klausimo priimtinumo

28. Prejudicinis klausimas dėl išaiškinimo kilo nagrinėjant kasacinį skundą, pateiktą „ginant įstatymo interesą“; tokį skundą generalinis prokuroras gali pateikti dėl pirmosios instancijos ir apeliacinių teismų nutarčių, kurių jau negalima skųsti įprasta tvarka.

29. Ši apskundimo kasacine tvarka taisyklė padeda užtikrinti vienodą teisės taikymą. Ji taikytina tuo atveju, kai dėl ginčijamo klausimo yra iškelta daug bylų ir *Hoge Raad* (Aukščiausiasis Teismas) nėra priėmęs sprendimo, o teismų praktikoje pateikti sprendimai skiriasi.

30. Toks procesinis mechanizmas suteikia galimybę kuo geriau atlikti įprastą vienodo teisės aiškinimo funkciją nagrinėjant kasacinį skundą (t. y. apsaugoti teisę objektyviąja prasme, o ne subjektyvius bylos šalių interesus). „Ginant įstatymo interesą“, šią funkciją papildo tikslas suformuoti jurisprudenciją ateičiai, nors ir be konkrečių pasekmių pagrindinei bylai, kurioje priimtas sprendimas liks nepakitęs. Jeigu skundas būtų patenkintas, reikėtų panaikinti skundžiamą sprendimą, nors ir nepabloginant šalių teisinės padėties, jau galutinai nustatytos pirmosios instancijos teisme.

31. Akivaizdu, kad *Hoge Raad* (Aukščiausiasis Teismas) – tai teismas, kurio sprendimai negali būti toliau skundžiami, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį. Taigi kilus abejonių dėl Sąjungos teisės normos aiškinimo jis privalo Teisingumo Teismui pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

32. Net ir pripažįstant, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atlieka bendrą teisminę funkciją, būtų galima manyti, kad šį prašymą reikėtų pripažinti nepriimtinu, nes tuo atveju, kai ginant įstatymo interesą nagrinėjamas kasacinis skundas, nėra tikro šalių ginčo.

33. Vis dėlto nemanau, kad šiam prieštaravimui būtų galima pritarti. Teisingumo Teismas jau seniai yra atmetęs reikalavimą, kad prejudicinis klausimas būtų kilęs per rungimosi principu pagrįstą procesą [5]. Kaip pažymėjo generalinis advokatas D. Ruiz-Jarabo Colomer, prejudicinis klausimas taip pat gali būti pateiktas, „kai nėra ginčo. Svarbiausia <…> tai, kad Teisingumo Teismo pagalbos prašantis subjektas vykdytų teismo funkciją ir pripažintų, kad siekiant priimti sprendimą reikia Sąjungos teisės išaiškinimo; nesvarbu tai, kad per procesą, kuriam vykstant iškilo tas klausimas, nėra ginčijamasi.“ [6]

5 1971 m. gruodžio 14 d. Sprendimas *Politi* (43/71, EU:C:1971:122), 1974 m. vasario 21 d. Sprendimas *Birra Dreher* (162/73, EU:C:1974:17), 1998 m. birželio 18 d. Sprendimas *Corsica Ferries* (C-266/96, EU:C:1998:306) ir 2009 m. birželio 25 d. Sprendimo *Roda Golf & Beach Resort* (C-14/08, EU:C:2009:395) 33 punktas.

6 Išvados byloje *De Coster* (C-17/00, EU:C:2001:366) 30 punktas.

34. Jeigu, kaip šioje byloje, buvo nagrinėjamas ankstesnis šalių ginčas ir pirmosios instancijos teismo sprendimas apeliacine arba kasacine tvarka apskųstas aukštesnės instancijos teismui, „apeliacine tvarka sprendimą priimantis teismas turi būti pripažintas teismu, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį, turinčiu teisę pateikti Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą“ [7].

35. Šiam teiginiui neprieštarauja tai, kad individuali ginčo šalių situacija lieka nepakitusi, neatsižvelgiant į tai, koks sprendimas priimamas ginant įstatymo interesą. Priešingai, kadangi šios rūšies sprendimai galioja *erga omnes*, tai suteikia jiems vertę, dėl kurios, būtent atsižvelgiant į tai, kad jie taikomi ne vien konkrečiam atvejui, visiškai pateisinama leisti *Hoge Raad* (Aukščiausiasis Teismas) kreiptis į Teisingumo Teismą, kad aiškinant Sąjungos teisę pateiktas jo atsakymas būtų taikomas platesniu mastu ir taip būtų užtikrinama, kad visi Nyderlandų teismai vienodai taikytų Reglamentą Nr. 6/2002.

36. Taigi manau, kad nėra kliūčių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pripažinti priimtinu.

B. Dėl esmės

37. Reglamente Nr. 6/2002 pasirinktas teismų specializavimo modelis: kiekvienoje valstybėje narėje skiriama kuo mažiau nacionalinių teismų (vadinamųjų Bendrijos dizaino teismų), kad jie priimtų sprendimus dėl Bendrijos dizaino pažeidimo ir pripažinimo negaliojančiu.

38. Ši minėto reglamento 80 ir 81 straipsniuose įtvirtinta taisyklė reiškia, kad atitinkamose bylose sprendimą *iš esmės* turi priimti tik minėti Bendrijos dizaino teismai, kaip šios srities ekspertai, ir šis klausimas neginčijamas.

39. Vis dėlto atrodo, kad to reglamento 90 straipsnio 1 dalyje laikomasi kitos logikos, t. y. labiau atsižvelgiama į veiksmingumo, o ne į teismų specializavimo principą, kiek tai susiję su laikinosiomis priemonėmis, įskaitant apsaugos priemones [8]. „Valstybių narių teismams, įskaitant ir Bendrijos dizainų teismus, galima paduoti prašymą pritaikyti Bendrijos dizainui tokias laikinas priemones“.

40. Taigi, sprendžiant iš pirmo žvilgsnio, 81 straipsnyje įtvirtinta išimtinė jurisdikcija nenumatyta 90 straipsnyje, suteikiant galimybę ieškinį pareikšti kituose nacionaliniuose teismuose, o ne tik specializuotame teisme, nors vien tik tam, kad būtų priimta nutartis dėl laikinųjų priemonių, įskaitant apsaugos priemones. Dėl šių priemonių pažymėtina, kad pagal veiksmingumo principą nutartis dėl jų turi būti priimta greitai ir aplinkybė, kad įvairūs jurisdikciją turintys teismai teritoriniu požiūriu yra arčiau, pateisina decentralizuotą sprendimo priėmimą, o ne patikėjimą jį priimti vienam teismui [9].

41. Remiantis Reglamento Nr. 6/2002 90 straipsnio 1 dalies formuluote, galima pateikti tokį aiškinimą: šios rūšies priemones gali pritaikyti bet kuris valstybės narės teismas (reikia turėti omenyje, kad minimi teismai, kurie šioje valstybėje nagrinėja ginčus dėl dizaino). Tokį aiškinimą pagrindžia tai, kad nėra priežasties, dėl kurios sąvoka „įskaitant ir Bendrijos dizain[o] teismus“ turėtų reikšti specializuotą teismą: taigi laikinųjų priemonių, įskaitant apsaugos priemones, srityje Bendrijos dizaino teismai turi tokią pačią jurisdikciją kaip ir kiti teismai [10].

7 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Cartesio* (C-210/06, EU:C:2008:723) 57–59 punktai.

8 Reglamente Nr. 6/2002 šių priemonių tipai nesuderinti: kiekvienoje valstybėje narėje taikomos jos teisės aktuose numatytos priemonės.

9 Kaip jau nurodyta, Reglamente Nr. 6/2002 leidžiama kiekvienoje valstybėje narėje turėti ne vieną, o kelis („kuo mažiau“) specializuotus Bendrijos dizaino teismus. Nyderlandai pasirinko vieną teismą.

10 Atskiras klausimas yra šių priemonių veiksmingumas, atsižvelgiant į jas taikantį teismą. Šį klausimą nagrinėsiu vėliau.

42. Vis dėlto ir generalinis prokuroras[11], ir Nyderlandų vyriausybė teigia, kad Reglamento Nr. 6/2002 90 straipsnis neturi poveikio 81 straipsnio taikymo sričiai ir nėra to straipsnio nuostatų išimtis. Jie mano, kad 81 straipsniu pagrindžiama specializuotų Bendrijos dizaino teismų jurisdikcija bet kuriuo proceso dėl dizaino pažeidimo ar pripažinimo negaliojančiu etapu, įskaitant apsaugos priemonių taikymą. 90 straipsnis taikytinas kitų rūšių ieškiniams, kurie neišvardyti 81 straipsnyje.

43. Komisija siūlo nuspręsti priešingai. Remiantis Reglamento Nr. 6/2002 90 straipsnio 1 dalimi, galima daryti išvadą, kad jurisdikciją taikyti apsaugos priemones, susijusias su Bendrijos dizainu, turi valstybių narių teismai, „įskaitant ir Bendrijos dizain[o] teismus“. Tai reiškia, kad suteikiama alternatyva kreiptis arba į Bendrijos dizaino teismus (specializuotus), arba į kitus nespecializuotus, turinčius bendrą jurisdikciją nagrinėti dizaino bylas, teismus. Manau, šis argumentas labiausiai atitinka nuostatos aiškinimą.

44. Grįsdamas savo poziciją generalinis prokuroras nurodo Protokolą dėl ginčų, susijusių su Bendrijos patentų pažeidimu ir galiojimu, sprendimo[12]. Generalinis prokuroras mano, kad Reglamento Nr. 6/2002 90 straipsnis atitinka to protokolo 36 straipsnį, kurio tikslas – suteikti galimybę apsaugos priemones taikyti tiek nacionaliniams, tiek Bendrijos patentams. Minėtu 36 straipsniu buvo siekiama nustatyti protokolo taisyklių dėl tarptautinės jurisdikcijos, o ne dėl nacionalinės jurisdikcijos išimtį[13].

45. Nemanau, kad ši nuoroda į ginčų dėl Bendrijos patentų sprendimo tvarką (tuo metu ji nebuvo įgyvendinta kaip nuolatinis mechanizmas) vienaip ar kitaip padėtų aiškinti Reglamento Nr. 6/2002 dėl dizaino 90 straipsnį. Be abejo, Nyderlandų teisės aktų leidėjas nurodė, kad nori visą jurisdikciją Bendrijos patentų apsaugos srityje suteikti vienam teismui, ir pažymėjo, kad laikosi protokolo nuostatos, tačiau toks sprendimas neišsklaido abejonių dėl Reglamento Nr. 6/2002 90 straipsnio, susijusio su 81 straipsniu, taikymo srities.

46. Svaresnis yra argumentas dėl Reglamento Nr. 6/2002 „struktūros“, kuria remiasi generalinis prokuroras ir Nyderlandų vyriausybė. Jie laikosi nuomonės, kad 90 straipsnis yra *bendroji* teisės norma, kiek tai susiję su laikinosiomis priemonėmis, įskaitant apsaugos priemones, ir šį reglamentavimą reikia papildyti atsižvelgiant į bylos, kurioje prašoma taikyti tas priemones, tipą:

– jeigu ieškiniai pareikšti „dėl Bendrijos dizaino pažeidimo ir galiojimo“ (81 straipsnis), tinkamas laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, gali taikyti tik specializuoti teismai, nes tik jie turi išimtinę jurisdikciją vykdyti šias procedūras,

– jeigu pareikšti kiti ieškiniai, kurie nenurodyti 81 straipsnyje, 90 straipsnio 1 dalies nuostata visapusiškai įgauna prasmę: joje numatyta, kad bet kuris valstybės narės teismas, tarp jų ir specializuoti teismai, gali taikyti laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones. Tai leidžia geriau paaiškinti šį „probleminį ir neaiškų“[14] tekstą.

11 Jų pastabose pakartojami argumentai, išdėstyti kasaciniame skunde, kuris ginant įstatymo interesą pateiktas *Hoge Raad* (Aukščiausiasis Teismas).

12 OL L 401, 1989, p. 34.

13 Protokolo 14 straipsnyje reglamentuojama tarptautinė jurisdikcija, o jo 15 straipsnyje – nacionalinė jurisdikcija.

14 Generalinio prokuroro pastabų 3.23 punktas.

47. Vis dėlto šiam argumentui nepritariu. Jį galima paneigti remiantis Reglamento Nr. 6/2002 IX antraštinės dalies, skirtos „teisinių veiksmų su Bendrijos dizainais jurisdikcijai ir procedūroms“, struktūra; šią dalį sudaro trys skirsniai:

– 1 skirsnyje pateiktos nuostatos, kurias būtų galima apibūdinti kaip valstybės teismo jurisdikcijos nagrinėti ginčą nustatymo pagrindą. Jame nurodytos Briuselio konvencijos [15] nuostatos, taikomos tuo atveju, jeigu kitaip nenustatyta Reglamente Nr. 6/2002,

– 2 skirsnį sudaro reglamento „Briuselis Ia“ taikymo išimtys. Jame įtvirtintos tarptautinės jurisdikcijos taisyklės (82 straipsnis) ir nustatyti teismai, turintys jurisdikciją nagrinėti ginčus dėl Bendrijos dizaino, taip pat pareikštus ieškinius (80 ir 81 straipsniai) [16]. Šis skirsnis apima ir 90 straipsnį „Laikinosios priemonės, įskaitant ir apsaugos priemones“,

– 3 skirsnyje „Kiti ginčai dėl Bendrijos dizainų“ daroma nuoroda į 79 straipsnio 1 ir 4 dalis, siekiant nustatyti jurisdikciją turintį nacionalinį teismą [17], o vidaus jurisdikcija nustatoma atsižvelgiant į ieškinius, kurie nėra nurodyti 81 straipsnyje. Konkrečiai ši jurisdikcija suteikiama teismams, turintiems teritorinę ir materialinę jurisdikciją nagrinėti ieškinius dėl atitinkamos valstybės nacionalinio dizaino (93 straipsnis).

48. Sisteminis Reglamento Nr. 6/2002 IX antraštinės dalies aiškinimas leidžia patvirtinti, kad teisės aktų leidėjas norėjo skirtingai reglamentuoti, pirma, ieškinius dėl Bendrijos dizaino pažeidimų ir pripažinimo negaliojančiu ir, antra, kitus ieškinius. Pirmieji ieškiniai reglamentuojami 2 skirsnyje, į kurį įtrauktas 90 straipsnis. Taigi sunku sutikti su tuo, kad šio straipsnio tikslas skiriasi nuo teisės normų rinkinio, kurio dalis jis yra (2 skirsnio), tikslo. Kitaip tariant, 90 straipsnyje taip pat reglamentuojamos laikinosios priemonės, įskaitant apsaugos priemones, kurias prašoma taikyti vykdant procedūras dėl Bendrijos dizaino pažeidimų ir pripažinimo negaliojančiu.

49. Nyderlandų vyriausybė kaip papildomą argumentą nurodo, kad 2 skirsnyje 90 straipsnis pateikiamas toliau nuo Reglamento Nr. 6/2002 80 ir 81 straipsnių. Tai, kad tarp jų įterpti 82–89 straipsniai, kuriuose reglamentuojami kitos rūšies klausimai, rodo tam tikrą 90 straipsnio atsiejimą nuo tų straipsnių.

50. Manau, šiam argumentui negalima pritarti. Reglamento Nr. 6/2002 82–89 straipsniuose pateikiamos nuorodos į 81 straipsnyje numatytus ieškinius, o tai reiškia, kad juose laikomasi tos pačios logikos, kuria remiantis pagrįstas visų straipsnių įtraukimas į IX antraštinės dalies 2 skirsnį. Taikant tą pačią logiką galima paaiškinti, kodėl 90 straipsnis patenka į tą patį skirsnį, ir tai sustiprina mintį, kad jame nurodytos apsaugos priemonės susijusios su procedūromis, numatytomis 81 straipsnyje, o ne 3 skirsnyje esančiame 93 straipsnyje.

51. Taigi taikant pažodinio ir sisteminio aiškinimo kriterijus reikia priimti kitokį sprendimą, negu siūlo generalinis prokuroras ir Nyderlandų vyriausybė. Šis sprendimas grindžiamas logika, būdinga kiekvienos valstybės narės dviejų pakopų sistemai, kurią sudaro specializuoti teismai ir kiti jurisdikciją turintys teismai, jeigu jie kartu vykdo įvairias funkcijas, susijusias, pirma, su laikinosiomis priemonėmis, įskaitant apsaugos priemones, ir, antra, su teismo sprendimu, kuriuo ginčas išsprendžiamas iš esmės.

15 OL C 27, 1998, p. 1; konsoliduota versija – OL L 147, 2009, p. 5. Nors nuorodą į šią konvenciją reikia suprasti kaip nuorodą į 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012, p. 1) (toliau – reglamentas „Briuselis Ia“).

16 Be to, jame reglamentuojami tam tikri aspektai, susiję su ieškinių dėl Bendrijos dizaino pažeidimo ar pripažinimo negaliojančiu apimtimi ir jų pareiškimo pasekmėmis, taip pat, be kita ko, pateikiamos nuostatos dėl taikytinos teisės, susijusių bylų ir antrosios instancijos teismų jurisdikcijos (82–89, 91 ir 92 straipsniai).

17 Jeigu nėra teismo, turinčio jurisdikciją pagal 79 straipsnio 1 ir 4 dalyse įtvirtintas taisykles, skiriami šalies, kurioje yra Vidaus rinkos derinimo tarnybos (prekių ženklams ir pramoniniam dizainui) buveinė, teismai.

52. Be abejo, tai, kad Bendrijos dizaino teismai yra specializuoti, padeda užtikrinti jurisprudencijos vienodumą ir pasiekti, kad ieškinius dėl Bendrijos dizaino pažeidimo ir pripažinimo negaliojančiu *iš esmės* reglamentuojančios teisės normos būtų taikomos vienodai. Šis požiūris, kad teismų funkcija – nagrinėti bylą iš esmės, yra Reglamento Nr. 6/2002 sistemos pagrindas: jo 80 straipsnio nuostatos, pagal kurią jurisdikcija nagrinėti 81 straipsnyje nurodytus ieškinius suteikiama ribotam skaičiui teismų, tikslas yra „pagal bendrus principus [vienodai] aiškinti Bendrijos dizainų galiojimą reglamentuojančius reikalavimus“ (28 konstatuojamoji dalis).

53. Vis dėlto nėra priežasčių tokį tikslą įgyvendinti taikant laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones; pagal apibrėžtį tokias priemones leidžiama taikyti ribotą laikotarpį ir jų taikymas nelemia (neturi lemti) galutinio sprendimo byloje.

54. Tai, kad sprendimas taikyti apsaugos priemones gali būti svarbi praktika tam tikrose bylose, yra nepaneigiama, tačiau toks sprendimas priklauso nuo pagrindinės bylos eigos [18] ir neturi daryti lemiamos įtakos tai bylai. Reglamente Nr. 6/2002 aiškiai nustatyta, kad nagrinėti sudėtingus klausimus, susijusius su bylos esme (pavyzdžiui, tokie klausimai gali būti dizaino pažeidimas arba pripažinimas negaliojančiu), turi specializuoti teismai.

55. Pavyzdžiui, toks vertinimas pateikiamas dėl priešpriešinių reikalavimų, kuriuos pagal 85 straipsnio 1 dalį atsakovas turi pateikti, jeigu nori užginčyti ieškovui priklausančio Bendrijos dizaino galiojimą, kai ieškovas yra pareiškęs Reglamento Nr. 6/2002 81 straipsnyje nurodytą ieškinį. Priešingai, tuo proceso etapu, kuriuo taikomos laikinosios ar apsaugos priemonės, atsakovui užtenka pateikti vien *prieštaravimą* dėl negaliojimo (Reglamento Nr. 6/2002 90 straipsnio 2 dalis) [19].

56. Šis dvejopas vertinimas rodo, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas mano, jog sprendimas taikyti apsaugos priemones turi ribotą poveikį būtent dėl to, kad yra laikinas ir taikomas tol, kol bus priimtas sprendimas dėl esmės. Laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, taikantis teisėjas, vertindamas *fumus boni iuris* ar kitus nurodytus motyvus, gali atsižvelgti į atsakovo argumentą dėl ieškovui priklausančio dizaino galiojimo (pateiktą pareiškus prieštaravimą), tačiau, kadangi sprendimas taikyti tokias priemones nėra galutinis, nereikia pateikti priešpriešinių reikalavimų ir neturi įsikišti specializuotas teismas, kuris galiausiai privalės priimti sprendimą šiuo klausimu.

57. Be to, reikia atsižvelgti į tai, kad neginčijama, jog šį klausimą nagrinėja Bendrijos dizaino teismai, o kiti nacionaliniai teismai taip pat neturi jurisdikcijos jo nagrinėti.

58. Iš tikrųjų dizaino apsaugos sistema grindžiama Bendrijos ir tik nacionalinio masto dizaino koegzistavimu, todėl atitinkamai paskirstoma ir teismų jurisdikcija.

59. Nacionalinio dizaino apsaugą turi užtikrinti nacionaliniai teismai (nespecializuoti, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 6/2002), kurie nustato taikytinas kiekvienos valstybės narės teisės normas; tai savaime reiškia, kad šie teismai neabejotinai gerai susipažinę su nagrinėjamu klausimu. Šiose bylose jie gali taikyti tokias pačias apsaugos priemones, kurios prireikus taikomos bylose dėl Bendrijos dizaino [20].

18 Dėl to laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, taikantis Amsterdamo teismo teisėjas savo 2017 m. sausio 12 d. nutartyje nustatė terminą ieškiniui dėl esmės pareikšti.

19 Šios dalies versijoje ispanų kalba netinkamai vartojama sąvoka „demanda de nulidad“ („prašymas dėl negaliojimo“): iš tikrųjų tai yra tikras *prieštaravimas*, o ne prašymas, suprantant jį kaip procesinį terminą. Tai patvirtina mano patikrintos versijos kitomis kalbomis: *exception de nullité* – prancūzų kalba; *plea* – anglų kalba; *eccezioni di nullità* – italų kalba; *excepção de nulidade* – portugalų kalba; *Einwand der Nichtigkeit* – vokiečių kalba.

20 Kaip jau nurodžiau (8 išnaša), Reglamente Nr. 6/2002 nėra konkrečių nuostatų dėl šių priemonių tipologijos – jų taikymo tvarką, susijusią su nacionaliniu dizainu, numato kiekvienos valstybės narės teisės aktų leidėjas.

60. Be to, nacionaliniai teismai (nespecializuoti) taip pat turi jurisdikciją nagrinėti tam tikras bylas dėl Bendrijos dizaino, kaip nustatyta Reglamento Nr. 6/2002 93 straipsnyje. Šiose bylose jie taip pat gali taikyti laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones.

61. Vadinasi, teismai, neturintys Reglamento Nr. 6/2002 81 straipsnyje nurodytos jurisdikcijos, veikia įprastoje srityje ir gali neturėti teisės priimti sprendimų dėl bylos, susijusios su Bendrijos dizaino pažeidimu arba pripažinimu negaliojančiu, esmės.

62. Taigi manau, kad argumentas, jog Bendrijos dizaino teismai yra (labiau) specializuoti, nepateisina kitų nacionalinių teismų jurisdikcijos apribojimo, kiek tai susiję su laikinosiomis priemonėmis, įskaitant apsaugos priemones.

63. Nyderlandų vyriausybė Reglamento Nr. 6/2002 90 straipsnio 1 dalį aiškina taip, kad pagal ją valstybėms narėms suteikiama diskrecija pasirinkti, kaip organizuoti procedūrą dėl apsaugos priemonių taikymo, taikant apribojimą, kad jurisdikciją būtinai privalo turėti Bendrijos dizaino teismas.

64. Šiuo tikslu ji nurodo, kad valstybių narių procesinė autonomija netaikoma tik tada, kai yra aiškios teisės normos, pagal kurias tam tikri įgaliojimai turi būti suteikti konkrečiai teisminei institucijai (kaip jie suteikiami pagal Reglamento Nr. 6/2002 80 ir 81 straipsnius). Taigi valstybei nekyla jokių kliūčių nuspręsti, kad išimtinę jurisdikciją nagrinėti ieškinius dėl Bendrijos dizaino pažeidimo ar pripažinimo negaliojančiu, įskaitant proceso etapą, per kurį taikomos apsaugos priemonės, turi specializuoti Bendrijos dizaino teismai.

65. Šis požiūris pagrįstas tuo, kad Reglamento Nr. 6/2002 90 straipsnio 1 dalis suprantama kaip teisės norma, pagal kurią tik suteikiami įgaliojimai: valstybėms narėms „galima“ pasirinkti, kad jurisdikcija taikyti apsaugos priemones būtų suteikta vieniems ar kitiems teismams (laikantis jau nurodyto apribojimo, pagal kurį bet kuriuo atveju turi būti numatyta Bendrijos dizaino teismų jurisdikcija).

66. Vis dėlto manau, kad toje nuostatoje vartojamas žodis „galima“ turi kitą reikšmę, labiau atitinkančią teisės normos tikslą. Teisė pasirinkti susijusi ne su valstybėmis narėmis, o su proceso dalyviais. Šiems dalyviams leidžiama kreiptis arba į specializuotus teismus, arba į bendrosios kompetencijos teismus būtent dėl priežasčių, susijusių su jų interesų gynimu ir tuo, kad skubų atsakymą turintys duoti teismai yra arti jų, nors atsakymą šie teismai pateikia tik dėl laikinųjų priemonių, įskaitant apsaugos priemones, taikymo [21].

67. Taigi nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į teisės į Bendrijos dizainą turėtojus, siekiančius apsaugoti šį dizainą teismine tvarka. Galiausiai skatinama pradėti *veiksmingesnę* procedūrą dėl apsaugos priemonių taikymo, per kurią pirmenybė teikiama efektyvumui [22], o siekiant iš esmės išnagrinėti ieškinius dėl Bendrijos dizaino pažeidimo arba pripažinimo negaliojančiu svarbiausia yra specializacija.

68. Nagrinėjamu atveju nuorodą į Bendrijos dizaino teismus būtų galima laikyti pertekline, tačiau taip nėra. 90 straipsnio 3 dalyje yra pateikta esminė nuostata, pagal kurią:

– jeigu suinteresuotasis asmuo yra linkęs prašyti, kad laikinąją priemonę, įskaitant apsaugos priemonę, pritaikytų Bendrijos dizaino teismas, šio teismo nustatytos priemonės bus taikomos bet kurios valstybės narės teritorijoje,

21 Taip aiškina Komisija; ji pabrėžia, kad teisės subjektas turi kreiptis į geografiškai artimiausią teismą ir prašyti jo taikyti skubias apsaugos priemones, o tai reiškia, kad specializacija tampa antraeiliu dalyku. Komisija kaip pavyzdžius pateikia būtinybę apsaugoti įrodymus, kurie gali būti sunaikinti, arba pavojų, kad iš pavienių platinimo punktų, kaip antai uostų arba gamyklų, pasklis suklastoti produktai.

22 Intelektinės nuosavybės srityje apsaugos priemonių taikymas yra labai svarbus, kad, paisant kitos šalies teisės į gynybą, teisės turėtojui būtų suteikta proporcinga apsauga prieš priimant sprendimą dėl esmės (2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo (OL L 157, 2004, p. 45; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 2 t., p. 32, ir klaidų ištaisymas OL L 195, 2004, p. 16) 22 konstatuojamoji dalis).

– jeigu suinteresuotasis asmuo yra linkęs šį prašymą pateikti kitiems nacionaliniams teismams, kurie nėra specializuoti teismai, tų teismų pritaikyta apsaugos priemonė galios tik atitinkamoje valstybėje narėje.

69. Būtent Reglamento Nr. 6/2002 90 straipsnio 3 dalies paskutinis sakinys pagrindžia tai, kas iki šiol išdėstyta. Jeigu kiti teismai, nagrinėdami ieškinius dėl Bendrijos dizaino pripažinimo negaliojančiu ir pažeidimo, automatiškai neturėtų jurisdikcijos taikyti jokios apsaugos priemonės, nebūtų reikėję nustatyti, kad „joks kitas teismas[, kuris nėra Bendrijos dizaino teismas,] tokio teismingumo neturi [neturi tokios jurisdikcijos išplėsti jo priimtų laikinųjų priemonių, įskaitant apsaugos priemones, taikymą ir taikyti jas bet kurios valstybės narės teritorijoje]“.

70. Taigi nacionaliniams teismams patvirtinus apsaugos priemonę (kaip ji suprantama jau paaiškinta reikšme), suteikiama per šio tipo procesus taikoma teisminė apsauga, kuriai būdinga tai, kad ji yra skubi; kartoju, šiuo proceso etapu negalima bylos nagrinėti iš esmės – tai daryti turi tik Bendrijos dizaino teismai.

V. Išvada

71. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas):

2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino 90 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad nacionaliniai teismai, turintys jurisdikciją nagrinėti bylas dėl nacionalinio dizaino, turi teisę laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones, taikyti per procedūras, susijusias su Bendrijos dizaino pažeidimu ar galiojimu; išimtinė jurisdikcija per šias procedūras priimti sprendimą dėl esmės suteikiama teismams, paskirtiems pagal šio reglamento 80 straipsnio 1 dalį.